

Fájdalmas búcsú az Erdélyi Naplótól

Somogyi Botond

Émlékszem, a kilencvenes évek vége felé már küldözgettem cikkeket az Erdélyi Naplónak. Akkor, amikor a lapot még Nagyváradon szerkesztették, és ott is nyomtatták. Szerettem szöki-mondó stílusát, s egy idő után rájöttem: bizonyos véleményanyagok más erdélyi lapban nemigen jelenhetnének meg. Ezért aztán egyre többször jelentem meg a lap hasábjain. Néhány év múlva pedig (2004-ben) igencsak megörvendtem, amikor bejelentették: a hetilap Kolozsvárra költözik.

→ Szívszorító volt olvasni egyes kollégák búcsúzkodó körlevelét, hallani mások kényszerű, idő előtti nyugdíjba vonulási vergődését, vagy bolyongani a szinte teljes mértékben kiüresített szerkesztőség kongó falai között.

Azonnal tudtam, valamilyen formában szeretnék a lap szerkesztésében részt venni akár belső, akár külső munkatársként: interjút készíteni, véleményanyagot írni, vagy éppen a hobbimnak élni, azaz sportot szerkeszteni. Igaz, a kilencvenes évekhez képest a kiadvány példányszáma csökkent, de hát ezt szinte minden más lap elmondhatta magáról. A Napló azonban megélt saját lábán, mellékleteket indított, Erdély-szerte író-olvasó találkozókat rendezett.

Azóta 18 esztendő telt el, a lappal együtt öregedtem, amely a tizennyolc év alatt Kolozsváron

is „nagykorúvá vált”. Éppen ezért volt számomra megdöbbentő és fájdalmas, amikor néhány héttel ezelőtt bejelentették: a nyomtatott Erdélyi Napló januártól megszűnik. Megdöbbentő, hiszen konzervatív, keresztényen, egyedi stílusa miatt már korábban is sok támadás érte az erdélyi magyar sajtóprérin, többször igyekeztek megfojtani, s ez ideig-óráig (talán másfél évet) sikerült is, ám a lapot korábban is pártolói önzetlen jóakaróknak, közéleti személyiségeknek köszönhetően a lap újraindult – megújult erővel 2010-ben.

Idővel aztán folyamatosan „fogy” kezdett. A 24 oldalból egyre kevesebb lett, később nyolc-oldalas, végül négyoldalas mellékleté zsuporodott. De még így is üde színfolt volt az erdélyi magyar sajtóban, hiszen riportjai, elemzései, véleményanyagai a nemzeti érzelmű jobboldalt erősítették. Ennek azonban januártól vége – egy fájdalmas és megdöbbentő döntés következtében.

Tudom, bizonyos értelemben meg kell békélni a helyzettel, el kell fogadni az új idők kihívásait, a változásokat. Azt, hogy egyre kevesebb az újságot olvasó ember, egyre többen fordulnak a digitális világ irányába. Mint ahogy azt sem szabad elhallgatni, hogy az újság példányszámának csökkenéséhez nemcsak az előbb felsoroltak vezettek, hanem a korábbi vezetőség kiadott csőd-közeli helyzetbe juttató dilettáns (vagy rosszindulatúan tudatos?) hozzáállása, a felületes és nemtörődöm lappolitikája vagy 2012-től néhány évig a lapra kívülről ráerőltetett ideológiai irányváltás.

Az Erdélyi Napló tehát – amely 1990-ben napilapként indult, majd néhány év múlva hetilapként élt tovább az erdélyi magyar sajtóban – januártól megszűnik. Fájdalmas és megdöbbentő a szerkesztők és – gondolom – a lap sorsát szívükön viselők számára egyaránt. Szívszorító volt olvasni egyes kollégák búcsúzkodó körlevelét, hallani mások kényszerű, idő előtti

nyugdíjba vonulási vergődését vagy bolyongani a szinte teljes mértékben kiüresített szerkesztőség kongó falai között. S ezzel egy időben olvasni a Médiatér önreklámját, miszerint „teret adunk a magyar szónak”.

Mindezek ellenére azt mondom: legyünk bizakodóak, s gondoljunk arra, hogy ha Isten valahol becsuk egy ajtót, talán kinyit egy ablakot. Ezzel a reménnyel búcsúzom az Erdélyi Naplótól, az olvasóktól, az éveken át velem együtt dolgozó külső és belső munkatársaktól.

Isten veled, Erdélyi Napló! Boldog új esztendőt, 2023!

→Raoul Weiss publicista romániai kiutasításának okairól, a jogállamiságról és Európa jövőjéről ●
→Három tuca szekus a Metropól rockzenekar nyomában – interjú Virányi Attilával ●
→Jó lesz a magyar kulcs a szatmárnémeti Pannónia Szállóhoz? ●

Erdélyi Napló

2022. NOVEMBER 8.
1000. SZÁM
www.erdelyinapló.ro

Centenárium Facebook-jelekkel és puliszkával

Közös jövőtervezés

Az erdélyi magyar sajtó történetének századik évfordulójára emlékezünk. A közönségünkkel együtt tervezünk a jövőre. A sajtó történetének századik évfordulójára emlékezünk. A közönségünkkel együtt tervezünk a jövőre. A sajtó történetének századik évfordulójára emlékezünk. A közönségünkkel együtt tervezünk a jövőre.

NAGYANYÁK ÉS NAGYAPÁK TÖRTÉNETEI A HOSSZÚ ÜNNEPI ESTÉKRŐL

Érmelléki óévbúcsúztató szokások

folytatás az 1. oldalról

A föld kutyájával senki se tudhatja. Ott ülhet az a pince ajtaja előtt is...

Hát így teltek az ötvenes-hatvanas évek decemberei az érmelléki településeken.

A két ünnep között egy reggelen nagyapám felhúzta az egyujjas vastag kesztyűjét, és kiment

fát vágni a fészerbe. Nagymamám főzte a kocsonyát a nagyspóron, amibe csak akkor gyújtott tüzet, ha valami nagyobb házimunkába kezdett. A kocsonyafőzés nagy rituálé volt, szerettünk is felettébb lábatlankodni körülötte, bár folyton hessegetett bennünket, nehogy valami kár essen bennünk a gőzölgő fazekak mellett.

Mindenféle újévi babonás étkekre nem nagyon adtak a házbán. Se lencsére, se csirkére, se egyéb ételre, amelyhez valamilyen előítélet fűződött. A kocsonya azonban dukált, na meg a mákos guba is, de bármilyen köttessel szívesen kiegyezett a nagyapánk, sőt el is várta, hogy karácsonyra aranygaluska is legyen,

FOTÓ: SÜTŐ ÉVA

Egy gálospetri tájház éléskamrája

mely nevével ellentétben egyfajta sütemény volt. Újévkor inkább a tepertős pogácsa vitte a prímet. Ez utóbbi nagy kedvence volt, mert csúszott rá a jó otelló bor, de a nohával vegyített elvira is megjárta, ha az előbbi már fogyóban volt.

Főzte hát nagymamám a kocsonyát, sütötte a réteges tepertős pogácsát, amiből egy nagy zománcos tálnyi párolgott a konyhában, ami terjedelmére való tekintettel nappaliként is szolgált a kúriaszerű parasztházakban.

A kocsonyát nagy mélytányérokba merte, és kirakta dermedni a hideg kamrába. Ezennel eleget is tett az óévbúcsúztatónak. Az év utolsó estéjén még kolbász vagy hurka is sült vacsorára, de az amolyan mindennapi dolog volt decemberben.

Amikor a tiszta asztalra felerült a damaszt vagy a szépen aszúrozott abrosz, már ott nyüzsgött a család apraja-nagyja. El kellett jönni mindenkinek megköstölni a mama kocsonyáját, tepertős pogácsáját, majd a köszöntők után mindenki ment ünnepelni a saját családjával, barátjaival.

Harangszó és lámpaoltás

A szomszédolás estéjén elfogyott hát a tepertős pogácsa, a csöröge és majd minden kött tészta. A lámpa is sercegett a csendtől,

amikor megszólalt az éjfél harangszó. Ilyenkor srófoltak egyet rajta, és kimentek meghallgatni, mint választja el az óévet az újót. Visszatérve a nagyházba a bekecsért és a kucsmáért, Jani bácsinak még mindig volt a tarso lyába valami, amin kimulathatta magát: uccu, komám, nézd csak meg az árnyékodat, látod-e? Mert ha nem, jövőre egyedül iszom az otelló bort – és nagyot nevetett élete párja, Irénke néni rosszálló tekintetén.

→ Nagymamám a kocsonyát nagy mélytányérokba merte, és kirakta dermedni a hideg kamrába. Ezennel eleget is tett az óévbúcsúztatónak. Az év utolsó estéjén még kolbász vagy hurka is sült vacsorára.

Az esztendőket elválasztó harangszóval aztán ki-ki nyugovóra tért, hogy az év első, Szűz Máriának szentelt napján tiszteletét tehesse az országot és a nemzetet védő nagymamájával.

Kifelé menet a fagyott föld még sokáig visszaverete kemény szárú csizmáik kopogását a csendes éjszakában. Az utca csendjére csak egy-egy kutyaugatás licitált rá, biztosítva gazdáját húségéről. Nem úgy, mint a „föld kutyája”.